VERTAISTUTKIMUSRAPORTTI

Kehitysvammaisten ja erityistä tukea tarvitsevien ihmisten ajatuksia aikuistumisesta

-Aikuisuus tulee iän myötä-

KEHITYSVAMMAISTEN PALVELUSÄÄTIÖ

SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖ TUKEE VEIKKAUKSEN TUOTOILLA

TUTKIMUS:

Tutkijat Tommi Puolitaival, Susanna Rantanen, Riikka Järvinen, Iida Juhala, Eino Jokinen, Lauri Myllymäki, Mika Hakkarainen, Aino Salmela ja Marianne Leppänen

Tukihenkilöt Kalle Aalto, Marjo Reunanen ja Elsi Martikainen

Taustatyöntekijät Katja Marjamäki, Satu Koivurinne ja Nina Hirvonen

Mentorit Petteri Kukkaniemi, Petra Tiihonen ja Sanna Kekki /Kehitysvammaisten Palvelusäätiö

Tukiryhmä Aila Kantojärvi, Jukka Kaukola ja Katariina Hakala

TOIMITUS JA ULKOASU: Satu Koivurinne, Nina Hirvonen ja Petteri Kukkaniemi

KUVAT: Papunetin kuvapankki, www.papunet.net

PAINOTYÖ: Kirjapaino Hermes Oy, Tampere 2017

ISBN 978-952-68508-6-3 (rengaskirja)

ISBN 978-952-68508-7-0 (PDF)

KEHITYSVAMMAISTEN PALVELUSÄÄTIÖ

Vertaistutkimus

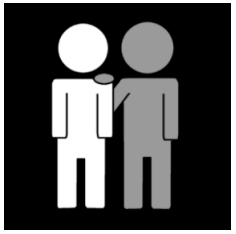

Vertaistutkimuksessa kehitysvammaiset ja erityistä tukea tarvitsevat ihmiset tutkivat, mitä mieltä toiset kehitysvammaiset ja erityistä tukea tarvitsevat ihmiset ovat heille tärkeistä asioista.

Vammaisten ihmisten elämää ja elinoloja on tutkittu yhteiskunnassamme, mutta vammaiset ihmiset itse ovat useimmiten olleet tutkimuksen kohteena. Vertaistutkimuksessa vammaiset ihmiset osallistuvat itse tutkimuksen tekemiseen.

Yhdistyneiden kansakuntien eli YK:n vammaissopimus
tuli Suomessa voimaan 10. kesäkuuta 2016.

Sopimuksessa korostetaan sitä, että vammaisilla henkilöillä on oikeus osallistua yhteiskuntaan yhdenvertaisesti.
Sopimus velvoittaa myös antamaan tietoa ymmärrettävässä muodossa, esimerkiksi selkokielellä.

KEHITYSVAMMAISTEN
PALVELUSÄÄTIÖ

Vertaistutkimus

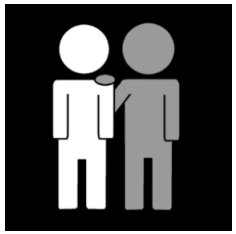

Monissa tutkimuksissa kehitysvammaisten ihmisten kokemusasiantuntijuutta on hyödynnetty heitä kuunnellen, haastatellen ja havainnoiden. Tätä kautta kehitysvammaisten ihmisten ääntä on pyritty saamaan kuuluville.

Vertaistutkimuksen tavoitteena on saada tietoa vammaisten ihmisten elämästä heidän itsensä kertomana. Vertaistutkimus tuo kehitysvammaisten ja erityistä tukea tarvitsevien ihmisten äänen entistä paremmin kuuluville.

KEHITYSVAMMAISTEN PALVELUSÄÄTIÖ

Vertaistutkimusverkosto ja aikaisemmat tutkimukset

- Vertaistutkimusverkosto koottiin ensimmäisen kerran syksyllä 2010.
- Verkostoon olivat tervetulleita kaikki vertaistutkimuksesta tai vertaistutkijoiden tukihenkilönä toimimisesta kiinnostuneet.
- Verkostoon liittyi uusia henkilöitä vuonna 2012.
- Vertaistutkimusverkosto on aikaisemmin tehnyt tutkimukset
  - Ihmisoikeuksista 2011
  - Kokemuksista työstä 2013
  - Henkilökohtaisesta avusta 2016
- Tutkimukset ovat luettavissa osoitteessa http://www.kvps.fi/materiaalipankki/

KEHITYSVAMMAISTEN PALVELUSÄÄTIÖ

Vertaistutkimuksen vaiheet

- Tämä vertaistutkimus toteutettiin syksyn 2016 aikana.
- Tavoitteena oli kuulla nuorten ajatuksia ja toiveita oman näköisen elämän rakentamisesta ja aikuistumisesta.
- Tutkimus on osa Kehitysvammaisten Palvelusäätiön Aikuisuuden kynnyksellä -toimintaa.

Aikuisuuden kynnyksellä -toiminnan tavoitteena on tukea erityistä tukea tarvitsevaa nuorta ja hänen perhettään muutosvaiheessa, kun nuori aikuistuu ja itsenäistyy, päättää peruskoulun tai valmistuu ammattikoulusta ja lähtee kohti omaa elämää.

SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖ TUKEE VEIKKAUKSEN TUOTOILLA

Vertaistutkimuksen vaiheet

- Tutkimusteeman mukaan halusimme vertaistutkijoiksi nuoria, jotka opiskelevat tällä hetkellä ammattiopinnoissa.
- Lähetimme kutsun
  - Kiipulan ammattiopistoon
  - Luovin ammattiopistoon
  - Aitoon koulutuskeskukseen
- Jokaisesta oppilaitoksesta tuli mukaan kolme opiskelijaa ja yksi tukihenkilö.

KEHITYSVAMMAISTEN PALVELUSÄÄTIÖ

Vertaistutkimuksen vaiheet

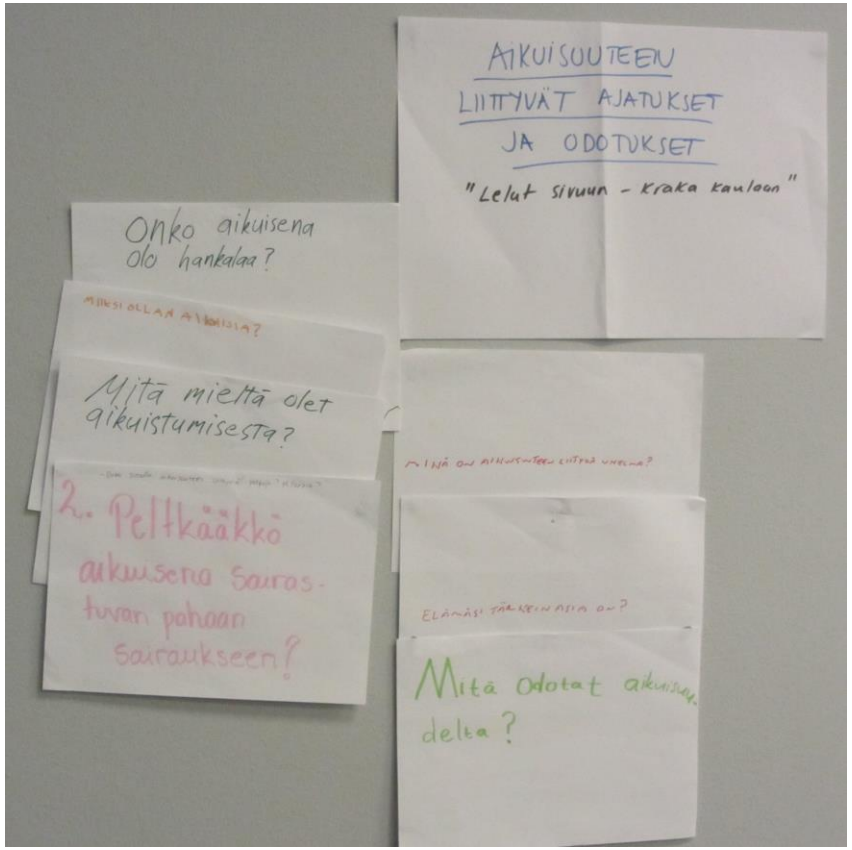

- Vertaistutkijoille järjestettiin koulutus tutkimuksen tekemiseen.
- Koulutuksen osa-alueita olivat:
  - Aiempien tutkimusten ja tutkijoiden kokemukset
  - Tutkimuksen tarkoitus
  - Tutkijan roolit
  - Tutkimuksen tekemisen eettisyys
  - Tutkimusteemana aikuisuus
  - Kokemuksia tutkijan työstä
  - Hyvän tutkimustyön kriteerit
  - Tutkimuskysymykset
  - Haastattelut ja haastattelutilanteisiin valmistautuminen
  - Tutkimusraportin tekeminen

KEHITYSVAMMAISTEN PALVELUSÄÄTIÖ

Vertaistutkimuksen vaiheet

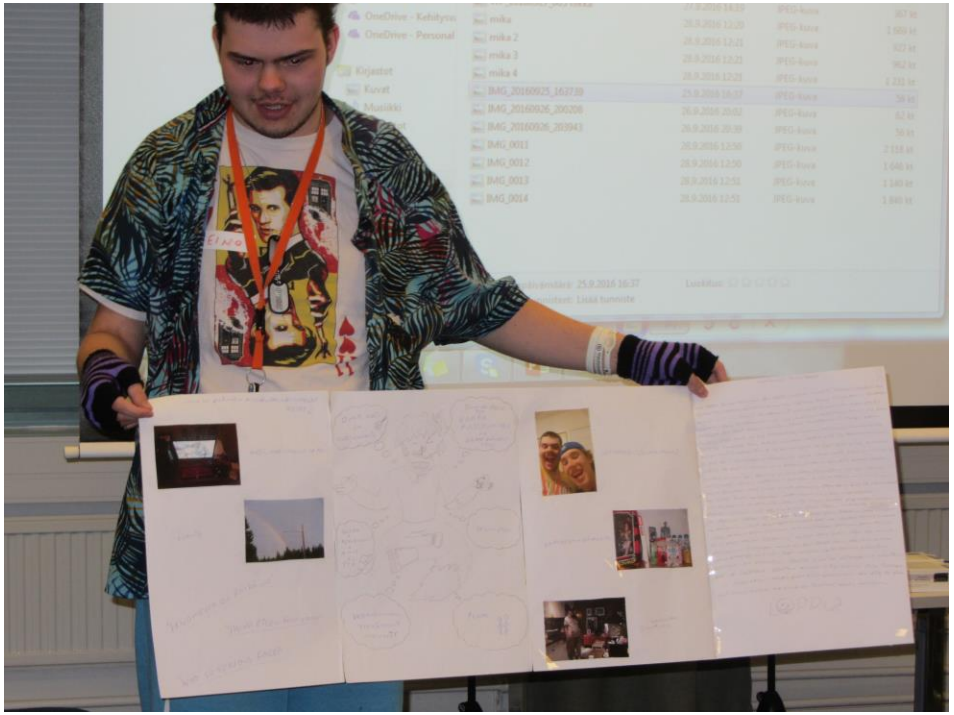

- Aiheeseen perehtymisen jälkeen tutkijat pohtivat yhdessä tutkimusongelmaa ja tutkimuskysymyksiä.
- Tutkimuksessa esitetyt kysymykset on tehty yhdessä vertaistutkijoiden kanssa.
- Nuorten omat kokemukset toimivat osin pohjana tutkimuskysymyksille.
- Vertaistutkijoina heillä on kokemusta ja ymmärrystä tutkimuksen aiheesta.

KEHITYSVAMMAISTEN PALVELUSÄÄTIÖ

Aineisto

- Tutkimusaineisto kerättiin haastatteluilla.
- Haastateltavat olivat vapaaehtoisia ammatillisten oppilaitosten opiskelijoita.
- Haastattelut toteutettiin kolmena päivänä joulukuussa 2016.
- Haastatteluja tehtiin yhteensä 18.
- Vertaistutkijat analysoivat aineistoa työpajassa tammikuussa 2017.
- Aineisto koottiin tutkimusraportiksi vuoden 2017 alussa.
- Tutkimusraportti julkaistiin maaliskuussa 2017.

KEHITYSVAMMAISTEN PALVELUSÄÄTIÖ

Aineisto

- Haastattelu koostui 37 kysymyksestä.
- Osassa kysymyksiä oli valmiit vastausvaihtoehdot ja osa oli avoimia.
- Tutkimuksessa mukana olevat tukihenkilöt pyysivät kaikista oppilaitoksista haastateltavia mukaan haastattelupäiviin.
- Haastattelut toteutettiin ristiin oppilaitosten kesken.
- Jokainen vertaistutkija toteutti yhteensä kaksi haastattelua.
- Haastatteluja toteutettiin yhteensä 18.
- Kysymyksiin vastaaminen oli haastateltaville vapaaehtoista. Jokaiseen haastatteluun pyydettiin kirjallinen lupa. Kaikkiin kysymyksiin ei tarvinnut vastata. Haastateltava sai keskeyttää haastattelun milloin vain. Haastatteluissa oli mukana myös tukihenkilö.
- Tutkimusraportissa jokaisen kysymyksen alla on merkitty kyseisen kysymyksen vastaajamäärä muodossa N=… (esim. N=18).

Miksi vertaistutkimus on tärkeää?

- Vertaistutkimuksessa kehitysvammaiset ja erityistä tukea tarvitsevat ihmiset saavat uudella tavalla äänensä kuuluville – sekä tutkijoina että tutkimuksen kohteena.
- Perinteisen yhteiskunnallisen tutkimuksen tekeminen voi olla vaikeaa kehitysvammaisille ja erityistä tukea tarvitseville ihmisille.
  - Tutkimuksen tekemiseen liittyvät opinnot eivät usein ole osallistavia tai saavutettavia.
  - Tutkimuksen kieli ja käsitteet ovat vaikeita. Tutkimuksessa tai tutkimusraporteissa ei usein käytetä selkokieltä.
  - Ammattitutkijoilla ei välttämättä ole osaamista erityistä tukea tarvitsevien ihmisten kohtaamiseen tai vaihtoehtoiseen kommunikointiin.

KEHITYSVAMMAISTEN PALVELUSÄÄTIÖ

Miksi vertaistutkimus on tärkeää?

- Vertaistutkimuksessa kehitysvammaiset ihmiset saavat uudenlaisia oppimisen ja osallistumisen mahdollisuuksia.
- Vertaistutkimus kääntää roolit ylösalaisin: Ihmiset, jotka ovat usein tutkimuksen kohteina saavat mahdollisuuden olla aktiivisia toimijoita ja vaikuttajia.
- Vertaistutkimuksessa kokemuksen tuoma asiantuntijuus on merkittävää tutkijalle ja tutkimuksen kohteelle.
- Kehitysvammaisilla ja erityistä tukea tarvitsevilla nuorilla on oikeus osallisuuteen, mutta myös paljon annettavaa yhteiskunnalliseen tutkimukseen.

KEHITYSVAMMAISTEN PALVELUSÄÄTIÖ

Vertaistutkijoiden ajatuksia vertaistutkimuksen tekemisestä

Olen oppinut miettimään asioita paremmin, oppinut paljon uusia asioita.

Olen saanut uusia ystäviä. Olen oppinut uusia asioita. Olen oppinut, että tutkimus pitää tehdä rauhassa, eikä hötkyillä.

Olen oppinut äänen kuuluvuutta, olen rohkaistunut tutkimustyötä tehdessä.

Sosiaalinen kanssakäyminen on vahvistunut. Olen oppinut sosiaalisuutta ja rohkeutta

Olen oppinut aikuisuudesta ja aikuisten elämästä

Näkemyksiä siihen, miten kehitysvammaisen ihmisen asioista tutkitaan Avasi silmäni. On ollut kiva tehdä tätä tutkimusta.

Hyviä ajatuksia ja yhdessä oloa. Tutkimuksen tekeminen on vahvistanut minun taitojani.

KEHITYSVAMMAISTEN PALVELUSÄÄTIÖ

Taustatukihenkilöiden ajatuksia vertaistutkimuksen vaikutuksista

Varmuutta omien ajatusten esilletuomiseen ja rohkeutta. Seuraavassa tutkimusprosessissa voisi tiivistää työpajapäiviä, aikaa on mennyt aika paljon pajapäiviin.

Verkostoituminen sivutuotteena. Hieno oppimisympäristö – pois oppilaitoksen tiloista. Oikeat tutkijat ja aiemmat tutkimuksen tekijät mentoreina.

Pitkä prosessi on vaatinut pitkäjänteisyyttä työskentelyyn. On tuonut vaihtelua oppilaitosopiskeluun. Tutkijat ovat saaneet uusia sosiaalisia suhteita.

Tutkijoiden vahvuudet ovat näyttäytyneet uudessa valossa. Nuorten osallisuus on vahvistunut. Vertaistutkimus voimaannuttaa koko opiskelijayhteisöä.

Koko tutkimusprosessi on ollut mukana muutos arkiseen työhön. Toisaalta työllistänyt ajoittain vähän liikaakin, kun oma työ täytynyt hoitaa työpajapäivien aikana etänä.

KEHITYSVAMMAISTEN PALVELUSÄÄTIÖ

TUTKIMUSTULOKSET

Kehitysvammaisten ja erityistä tukea tarvitsevien ihmisten ajatuksia aikuistumisesta

-Aikuisuus tulee iän myötä-

KEHITYSVAMMAISTEN PALVELUSÄÄTIÖ

SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖ TUKEE VEIKKAUKSEN TUOTOILLA

Vastaajien taustatiedot

N = 18

18- vuotiaita tai alle: 7

19- vuotiaita: 4

20-vuotiaita tai yli: 7

9 vastaajaa oli naisia

9 vastaajaa oli miehiä

11 vastaajaa asui Tampereella

7 vastaajaa asui muualla kuin Tampereella

KEHITYSVAMMAISTEN PALVELUSÄÄTIÖ

Mitä opiskelet?

N = 18

5 vastaajaa opiskeli siivous- ja puhdistusalaa

2 vastaajaa opiskeli toimitilahuoltajaksi

7 opiskelee lähihoitajaksi tai hoiva-avustajaksi

2 vastaajaa opiskeli käsityö- ja taidealaa

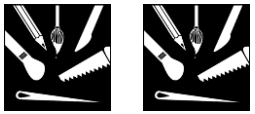

2 vastaajaa opiskeli TELMA-koulutuksessa

KEHITYSVAMMAISTEN PALVELUSÄÄTIÖ

Miten pitkällä olet opinnoissa?

N = 18

5 vastaajista oli 1. vuoden opiskelijoita

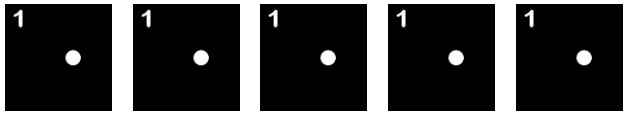

9 vastaajista oli 2. vuoden opiskelijoita

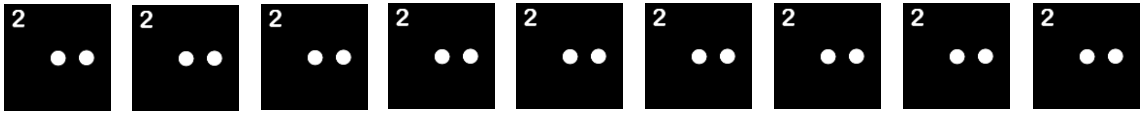

4 vastaajista oli 3. vuoden opiskelijoita

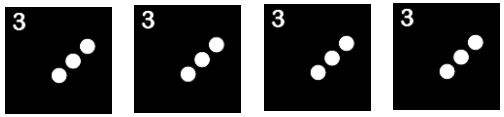

KEHITYSVAMMAISTEN PALVELUSÄÄTIÖ

Miten asut?

N = 18

12 vastaajaa asui äidin ja/ tai isän kanssa

2 vastaajaa asui yksin omassa kodissa

4 vastaajaa asui jossain muualla

Mummin luona

Poikaystävän kanssa

Viikot asuntolassa, viikonloput vanhempien kanssa

KEHITYSVAMMAISTEN PALVELUSÄÄTIÖ

Kenen kanssa haluaisit tulevaisuudessa asua?

N = 18

Usea vastaaja haluaisi asua tulevaisuudessa oman kumppanin kanssa.

Jotkut haluaisivat asua yksin.

Lisäksi vastauksissa mainittiin lemmikit, kaverit tai isovanhemmat.

- Tyttö- tai poikaystävän kanssa
- Yksin tai kavereiden kanssa
- Yksin
- Lemmikin kanssa
- Oma miehen tai vaimon ja lasten kanssa
- Isovanhempien kanssa

KEHITYSVAMMAISTEN PALVELUSÄÄTIÖ

Millaisessa kodissa haluaisit asua?

N = 18

Kaikki vastaajat haluaisivat asua omassa kodissa.

Koti voisi olla kerros- tai rivitalossa tai se voisi olla omakotitalo, osa toivoi omaa pihaa.

Kodissa tulisi olla riittävästi tilaa ja omaa rauhaa.

Oikein pitkälle kun miettii niin omakotitalossa, mutta ensin kerrostalossa

Maaseudulla, oma piha ja sauna. Rauhallinen paikka.

Kerros- tai rivitalossa.

Omassa kodissa avustajan kanssa.

Omakotitalossa, lähellä vanhempia.

Nykyistä isommassa asunnossa, riittävästi tilaa.

Tuetussa asumisessa.

KEHITYSVAMMAISTEN PALVELUSÄÄTIÖ

Mitkä asiat ovat sinulle tärkeitä kotona?

N = 18

Kotona olevista asioista perhettä pidettiin tärkeimpänä.

Tärkeitä asioita olivat myös oma huone viihde-elektroniikka, lemmikit, puhtaus ja ruoka.

Kotona voi olla oma itsensä

Oman perheen kanssa voi tehdä rauhassa niitä asioita mitä haluaa

- Perhe
- Tv, tietokone ja pelit
- Oma huone
- Lemmikit
- Ruoka
- Järjestys ja puhtaus

KEHITYSVAMMAISTEN PALVELUSÄÄTIÖ

Millaisia toiveita sinulla on asumiseesi liittyen?

N = 16

Vastaajat pitivät tärkeänä itsenäisesti omassa kodissa asumista.

Arvostettavia asioita olivat esimerkiksi rauhallisuus, hyvät naapurit, siisteys ja se, että saa asua vuokra-asunnossa.

Kodista tulisi joidenkin mielestä löytyä esimerkiksi sauna, suihku ja palju.

Jos muutan omaan asuntoon, toivon elämän olevan samantyylistä: läheiset ihmiset, hyvä ruoka ja mielellään palju

Saisin itsenäistyä.

Asunto, josta pitää.

Saisin tarpeeksi tukea, jos sitä tarvitsen.

Hyvät ja rauhalliset naapurit.

Lähellä kaupunkia ja omaa kotipaikkaa.

Kämppäkaveri olisi kiva.

KEHITYSVAMMAISTEN PALVELUSÄÄTIÖ

Mitä opiskelu sinulle merkitsee?

N = 18

Vastaajille opiskelu merkitsi ammatin ja työpaikan saamista, uusien asioiden oppimista ja tiedon saamista.

Opiskelu merkitsee myös uusien ystävien löytämistä ja itsenäistymisen harjoittelua.

Opiskelu parantaa myös arkirytmiä.

”Reppu selkään ja kohti aikuisuutta!”

Oppii uutta ja saa tietoa.

Tuo elämään sisältöä ja tietyn rytmin.

Ammatin ja työpaikan saamista.

Uusien ystävien löytämistä ja kavereiden kanssa olemista.

Itsenäistymisen harjoittelua.

Opiskelu merkitsee mahdollisuutta.

Opiskelu on kivaa!

KEHITYSVAMMAISTEN PALVELUSÄÄTIÖ

Onko sinulla unelma-ammatti? Jos on, mikä on unelma-ammattisi?

N = 18

14 vastaajalla on unelma-ammatti

4 vastaajalla ei ole unelma-ammattia

Kiinteistöala	Tapparan maalivahti	Lähihoitaja	Kirjailija
Sopimussotilas	Poliisi	Näyttelijä	Parturi- kampaaja
Tietotekniikka	Ratsastuksen opettaja	Siivooja	Audiovisuaalinen työ

KEHITYSVAMMAISTEN PALVELUSÄÄTIÖ

Mitä työn tekeminen sinulle merkitsee?

N = 18

Työn tekeminen koettiin tärkeäksi.

Palkkatyö on tärkeää,
jotta saa rahaa elämiseen.

Työ tuo elämään sisältöä: oppii uusia asioita, voi auttaa ihmisiä ja tutustua uudenlaisiin ympäristöihin ja ihmisiin.

Työkokemus on tärkeää ja palautteen saaminen työstä. Työn sisällöllä on merkitystä ja on tärkeää hoitaa työt hyvin. Tulee aikuinen olo, kun käy töissä.

Sosiaalisuutta ja vuorovaikutusta.

Se on kivaa.

Tuo sisältöä elämään.

Rahan saamista.

Se on melkeen mun elämäntapa.

KEHITYSVAMMAISTEN PALVELUSÄÄTIÖ

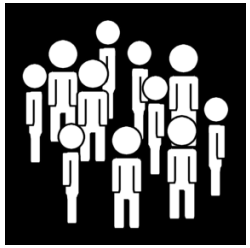

Ketkä ovat sinulle tärkeitä ihmisiä?

N = 18

Vastaajille tärkeimmät ihmiset olivat perheenjäseniä ja ystäviä.

Tärkeinä koettiin myös sukulaiset, heistä ennen kaikkea isovanhemmat.

Kolme mainitsi tärkeiksi ihmisiksi tyttö- tai poikaystävän.

- Äiti ja isä
- Kaverit ja ystävät
- Perhe ja sukulaiset
- Tyttö tai poikaystävä
- Siskot ja veljet
- Isovanhemmat

KEHITYSVAMMAISTEN PALVELUSÄÄTIÖ

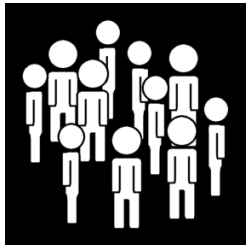

Miksi he ovat tärkeitä sinulle?

N = 18

Vastaajien läheiset ovat tärkeitä heille, koska he ovat elämässä läsnä.

Tärkeisiin ihmisiin pidetään yhteyttä puolin ja toisin ja he ymmärtävät vastaajia.

Tärkeiltä ihmisiltä saa tukea, apua ja neuvoja.

Koska ne on mun perhettä, ne on kasvattanu mut.

He auttavat ja tukevat minua.

Ilman ystäviä ei ole elämässä järkeä.

Voi jutella kaikesta.

He tuntevat ja ymmärtävät minua.

He ovat aina olleet läsnä.

Tehdään paljon asioita yhdessä.

KEHITYSVAMMAISTEN PALVELUSÄÄTIÖ

Onko sinulla ystäviä? Koetko, että sinulla on riittävästi ystäviä?

N = 18

17 vastaajalla on ystäviä

1 vastaajalla ei ole ystäviä

17 vastaajaa kokee, että ystäviä on riittävästi

1 vastaaja kokee, että ystäviä ei ole riittävästi

KEHITYSVAMMAISTEN PALVELUSÄÄTIÖ

Miten sinä haluaisit viettää vapaa-aikaa aikuisena?

N = 18

Vapaa-aikaa haluttiin viettää kavereiden kanssa. Urheilun harrastamista pidettiin tärkeänä. Yksittäisiä, erilaisia vapaa-ajanvieton tapoja oli monia.

Urheilemalla

Ulkoilemalla

Käydä joskus baarissa.

Matkustelemalla

Viettää aikaa kavereiden kanssa.

Ulkoiluttaa koiraa

Olemalla kotona.

Katsoa TV:tä, pelata tietokoneella

Yhteiseen tekemiseen on helpompi pyytää myös niitä kavereita, joiden kanssa on hieman vähemmän tekemisissä.

Stressivapaana.

KEHITYSVAMMAISTEN PALVELUSÄÄTIÖ

Millaisiin asioihin tarvitset tukea tällä hetkellä elämässäsi?

N = 17

Vastaajat tarvitsevat tällä hetkellä eniten tukea opiskeluun.

Monet tarvitsevat tukea myös vapaa-ajalla esimerkiksi ystävien tapaamiseen.

Tukea tarvitaan myös arjen asioiden hoitamiseen: asioiden selventämiseen, raha-asioihin, asumisen asioihin ja muiden päivittäisten asioiden hoitamiseen.

Jotkut tarvitsevat myös tukea päivittäisiin toimintoihin.

- Opiskeluun
- Asumiseen
- Asioiden hoitamiseen
- Vapaa-ajalla toimimiseen
- Raha-asioiden hoitamiseen

Tärkeää, että voi opiskella omassa tahdissa. Mahdollisuus tehdä tehtäviä pienemmässä ryhmässä, helpompi keskittyä.

KEHITYSVAMMAISTEN PALVELUSÄÄTIÖ

Tarvitsetko apua tai tukea muiden ihmisten kanssa toimimisessa?

N = 18

11 vastaajista kokee tarvitsevansa tukea muiden ihmisten kanssa toimimisessa.

7 vastaajista ei koe tarvitsevansa tukea muiden ihmisten kanssa toimimisessa.

Vieraiden ihmisten kanssa: 6 vastaajaa

Ystävien ja perheen jäsenten kanssa: 3 vastaajaa

Asuintoverien kanssa: 3 vastaajaa

Ystävyyssuhteiden solmiminen: 5 vastaajaa

Parisuhteen solmiminen: 6 vastaajaa

Seksuaalisuuden toteuttaminen: 3 vastaajaa

KEHITYSVAMMAISTEN PALVELUSÄÄTIÖ

Mitkä asiat muuttuvat elämässäsi opintojen jälkeen?

N = 18

Vastaajat haluavat työpaikan ja oman asunnon. Muutama haluaa jatkaa opiskelua.

Myös vapaa-aika ja sosiaaliset suhteet muuttuvat.

Vastaajat toivovat haaveidensa toteutuvan.

Työelämään koulun jälkeen.

Muutto pois kotoa.

Töihin tai uudelleen opiskelemaan.

Jos käy töissä, pitää maksaa veroja.

Itsenäistyminen mahdollistuu.

Toivon saavani töitä ja muutan pois kotoa.

KEHITYSVAMMAISTEN PALVELUSÄÄTIÖ

Millaisiin asioihin tarvitset tukea tulevaisuudessa?

N = 18

Kaikkein eniten vastauksissa korostui tuen tarve raha-asioiden hoitamiseen.

Seuraavaksi eniten vastaajat nostivat esille tuen asumisessa. Lisäksi mainittiin tuki työhön ja vapaa-aikaan.

Raha-asioiden hoitamiseen.

Tukea asumiseen.

Siivoukseen ja kodinhoitamiseen.

Tukea työelämään.

Toivon, että pärjään tulevaisuudessa ilman tukea.

Raha asioihin, ehkä vähän asumiseen ja kaupassa käynnin suhteen.

KEHITYSVAMMAISTEN PALVELUSÄÄTIÖ

Mitä aikuisuus mielestäsi tarkoittaa?

N = 18

Vastaajille aikuisuus tarkoittaa ennen kaikkea vastuunottoa omista asioista. Näitä ovat esimerkiksi työn tekeminen ja omien asioiden hoitaminen.

Aikuisuus tuo mukanaan myös vapautta ja mahdollisuutta päätösten tekemiseen. Aikuisena voi katsoa asioita eri kanteilta ja esimerkiksi myöntää omat virheensä.

Tietynlaista vapautta, mutta se tuo vastuuta mukanaan.

- Vastuun ottamista.
- Asioiden katsomista eri kannoilta esim. riitatilanteissa.
- Itsenäistymistä.
- Voi käyttää alkoholia.
- Kasvamista.
- Tarkoittaa sitä, kun täyttää 18.
- Äiti ja isä ei enää päätä asioistani.
- Asioiden hoitamista itse.

KEHITYSVAMMAISTEN PALVELUSÄÄTIÖ

Mitä oikeuksia aikuisella on?

N = 17

Aikuisen oikeuksiksi katsottiin päätösten tekeminen omista asioista. Erikseen mainittiin myös äänestäminen, itsenäistyminen ja asumisen mahdollisuudet, ajokortin saanti ja oikeus työhön.

Usea nosti esille myös aikuisen oikeuden päättää alkoholin käytöstä ja aikuisille tarkoitetuissa tapahtumissa käymisestä.

Saa käyttää pankkikorttia ja henkilöllisyystodistusta. Jos tulee vaikka K-18 iltama.

- Päihteiden käyttäminen.
- Oikeus päättää omista asioista.
- Oikeus itsenäistyä.
- Äänioikeus.
- Voi hankkia ajokortin.
- Pääsee K-18 tapahtumiin.

KEHITYSVAMMAISTEN PALVELUSÄÄTIÖ

Mitä velvollisuuksia aikuisella on?

N = 18

Velvollisuuksina nähtiin vastuunotto erilaisista asioista. Vastuuta oli otettava omasta taloudenpidosta: on käytävä töissä, huolehdittava kotitöistä, maksettava laskut sekä verot. Lakia on noudatettava ja huolehdittava muista.

Velvollisuuksina koettiin myös erilaisia mahdollisuuksia. Tällaisia olivat esimerkiksi naimisiin meno ja suukottelu, valvominen ja yökerhoon ja käärmeen ottaminen kaulalle.

- Käydä töissä.
- Maksaa veroja.
- Vastuunotto.
- Muista huolehtiminen ja auttaa hädässä olevia.
- Velvollisuus huolehtia omista asioista.
- Asevelvollisuus.
- Laskujen maksaminen.

Pitää hoitaa omat asiat. Pitää pystyä ottamaan vastuuta.

KEHITYSVAMMAISTEN PALVELUSÄÄTIÖ

Mikä on mielestäsi tärkeää aikuisuudessa?

N = 18

Perhettä ja ystävyyssuhteita pidettiin tärkeinä. Tärkeäksi aikuisuudessa koettiin myös itsenäistyminen ja vastuunottaminen.

Yksittäisinä vastauksina mainittiin esimerkiksi työ, harrastukset, vapaus, isänmaallisuus ja oma aika.

- Perhe
- Vastuunotto
- Työ
- Kaverit
- Itsenäistyminen

Saa päättää itse omista asioista.

KEHITYSVAMMAISTEN PALVELUSÄÄTIÖ

Kuinka tärkeänä pidät ajokorttia?

N = 17

7 vastaajaa piti ajokorttia ei tärkeänä

3 vastaajaa piti ajokorttia vähän tärkeänä

4 vastaajaa piti ajokorttia tärkeänä

3 vastaajaa piti ajokorttia todella tärkeänä

KEHITYSVAMMAISTEN PALVELUSÄÄTIÖ

Kuinka tärkeänä pidät perhettä?

N = 18

1 vastaaja piti perhettä vähän tärkeänä

7 vastaajaa piti perhettä tärkeänä

10 vastaajaa piti perhettä todella tärkeänä

KEHITYSVAMMAISTEN PALVELUSÄÄTIÖ

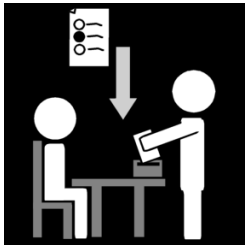

Kuinka tärkeänä pidät äänioikeutta?

N = 18

2 vastaajaa piti äänioikeutta ei tärkeänä

5 vastaajaa piti äänioikeutta vähän tärkeänä

7 vastaajaa piti äänioikeutta tärkeänä

4 vastaajaa piti äänioikeutta todella tärkeänä

KEHITYSVAMMAISTEN PALVELUSÄÄTIÖ

Kuinka tärkeänä pidät palkkatyötä?

N = 18

1 vastaaja piti palkkatyötä ei tärkeänä

1 vastaaja piti palkkatyötä vähän tärkeänä

6 vastaajaa piti palkkatyötä tärkeänä

10 vastaajaa piti palkkatyötä todella tärkeänä

KEHITYSVAMMAISTEN PALVELUSÄÄTIÖ

Millaisena näet oman tulevaisuutesi?

N = 18

Asun omassa kodissa ja minulla on hyvä työ.

Minusta tulee poliisi tai apumiehenä kuorma-autossa kuskaten pullaa

En tiedä, haluan pitää kaiken auki.

Tulevaisuus on opintojen jälkeen. Koulu on tärkeintä nyt ja on tärkeää valmistua ensin.

Tytön kanssa asuntoon. Mennään mökille, saunaan, uimaan, puuhommia, kalastamaan. Mä oon prinssi.

Perheen perustaminen.

Katson vaaleanpunaisilla laseilla: oma koti - omalla tontilla ja oma ratsastuskoulu. Edetään pienin askelin – unelmat eivät tule heti mutta askel kerrallaan.

Näen tulevaisuuden hyvänä ja tavoitteena on päästä palkkatöihin.

Paratiisina, vain hyviä asioita. Ei pelota.

KEHITYSVAMMAISTEN PALVELUSÄÄTIÖ

Mitä unelmia ja odotuksia sinulla on tulevaisuudelle, kun olet aikuinen?

N = 18

Unelmoin matkailusta Euroopassa.

Perheen perustaminen.

Hyvä palkka, unelma harrastus, ajokortti.

Haluaisin oman auton ja oman kodin tyttöystävän kanssa.

Kodista, miehestä ja lapsesta. Haluaisin tulla myös tädiksi.

Saan olla vapaasti, asua yksin ja tehdä mitä haluaa.

KEHITYSVAMMAISTEN PALVELUSÄÄTIÖ

Mitä haluaisit sano muille nuorille, jotka ovat aikuisuuden kynnyksellä?

N = 16

Älkää tehkö tyhmiä päätöksiä ja pitäkää huolta itsestänne. Vaikka kaverit käskee tekemään tyhmiä juttuja niin sanokaa EI!

Vaikka olet aikuinen, se ei tee sinusta parempaa. Kanna vastuusi. Elämä ei ole ruusuilla tanssimista.

Ollaan nuoria vielä ja elämä on edessä.

Pidä positiivinen asenne yllä. Polttaminen ja energiajuomat ovat haitaksi. Kiusaaminen seis.

On tärkeää panostaa opiskeluun, että on mahdollisuus päästä kunnon palkkatyöhön.

Hoitakaa asianne kunnolla, käykää koulut loppuun, älkää ottako pikavippejä: Kantapään kautta opittuja asioita!

Tavoitelkaa unelmia rohkeasti.

KEHITYSVAMMAISTEN PALVELUSÄÄTIÖ

Lisätietoa

Suomessa vertaistutkimusta on kehittänyt Kehitysvammaisten Palvelusäätiön kehittämistoiminta.

Annamme mielellämme lisätietoa aiheesta.
Lisätietoa saa osoitteesta:
http://www.kvps.fi/minulle/vertaistutkimus

Toimintaa tukee Sosiaali- ja terveysministeriö Veikkauksen tuotoilla.

Vertaistutkimuksen idea on saatu Irlannista.
Irlannissa toimii järjestö National Federation of Voluntary Bodies (FEDVOL),
joka on perustanut Irlantiin vertaistutkimusverkoston Inclusive Research Network (IRN).

Lisätietoa saa osoitteesta:
www.fedvol.ie
Sivusto on englanninkielinen.

KEHITYSVAMMAISTEN PALVELUSÄÄTIÖ

SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖ TUKEE VEIKKAUKSEN TUOTOILLA